

Gered uit de diepste put

Ignace Demaerel, Artikel voor 'Vlaanders' dec 2015

Het evangelie is 'goed nieuws': we kunnen dit niet genoeg blijven benadrukken! En dit draait, om het in één woord te zeggen, om 'redding' (verlossing, bevrijding). Maar hier knelt het schoentje. Als je op straat aan iemand zou vragen: "Wil jij gered worden?", dan zou je in theorie verwachten en hopen dat hij enthousiast en dankbaar "ja" roept. Maar de kans is eerder groot dat hij je verbaasd of geërgerd aankijkt en zegt: "Zie ik eruit alsof ik verloren ben?" Hier raken we inderdaad aan één van de cruciale factoren die het evangelie tot een aanstoot maken voor de moderne mens. Een naïeve evangelist zou verwachten dat elke mens op straat blij zou opspringen als je vertelt over "goed nieuws" en "genade" en "gratis eeuwig leven", maar mensen reageren onverschillig, spottend of cynisch. Als je iemand zou vertellen dat hij met de lotto één miljoen euro gewonnen heeft, zou hij een gat in de lucht springen, maar als je zegt dat hij nog méér krijgt, het eeuwige leven, is de reactie sceptisch, geïrriteerd of zelfs vijandig. Het verschil is: wie over verlossing spreekt, spreekt ook over verlorenheid. En dit laatste druist helemaal in tegen onze humanistische tijdsgeest, waar de méns in het middelpunt staat en al zijn problemen zelf wel zal oplossen.

Er is een heel sterk verhaal dat illustreert wat redding kan betekenen. Op 5 augustus 2010 gebeurde er een ernstig **mijnongeval in Chili**: door een onderaardse instorting raakten 33 mijnwerkers opgesloten, ongeveer 700 meter diep en 5 km van de ingang van de mijn. Een reddingsactie kwam op gang en na 17 dagen koortsachtig zoeken bereikte men via een boring de plaats van de mijnwerkers, en kreeg men contact. De vreugde boven was immens: er was een spoor van leven en dus nog hoop! Stel je even voor dat de reddingswerkers het opgegeven hadden na 16 dagen...: je moet er niet aan denken! De inspanningen bovengronds waren bewonderenswaardig! Via de smalle schacht kon een camera beelden maken van de mijnwerkers, en kon voedsel en drank doorgegeven worden. Tv-ploegen uit de ganse wereld kwamen aanstormen om dit sensationele nieuws uit de eerste hand te verslaan. De president kwam zich persoonlijk moeien en laten zien. De ganse wereld leefde mee met de 33 mannen en hun families. Maar toen moest de reddingsoperatie nog beginnen: geld noch mankracht werd gespaard, maar het duurde nog meer dan 2 maanden (tot 12-14 oktober), vooraleer de mannen effectief gered werden. Hiervoor moest namelijk een nieuwe schacht geboord worden waardoor een smalle capsule neergelaten werd die als een lift op en neer ging en telkens één man kon ophalen. Op tv-schermen kon iedereen dit mee volgen en beleven. Het waren zeer emotionele momenten! De totale kost van de reddingsoperatie wordt geschat op zo'n 20 miljoen US\$. Deze prijs lag ver boven het budget van de eigenaar van de mijn, maar niemand die hieraan dacht tijdens de redding uiteraard.

Dit verhaal illustreert een beetje wat onze hemelse redding betekent. Er zijn vele gelijkenissen en vele verschillen! Eerst de gelijkenissen: de 33 mannen diep onder de grond moeten vreselijke momenten hebben doorgemaakt, in totale duisternis, afgesloten, volkomen reddeloos. Ze wisten perfect dat zij zelf niets konden doen om weer boven te raken: uit alle macht gangetjes naar boven graven was compleet zinloos. Ze konden alleen bang afwachten of de hulpploegen boven hen op tijd zouden vinden. Het moeten 17 lange en bange dagen geweest zijn! De hulpeloosheid en afhankelijkheid van "boven" waren totaal.

Stel je nu even voor dat de hulpploegen na maanden keihard werk een koker hadden gegraven en eindelijk de helpende hand konden reiken aan de eerste mijnwerker, en dat deze zou reageren: "Hé, zeg, dat was niet nodig geweest, hoor, ik kon mezelf wel alleen redden! Ik was net bezig een gang naar boven te graven". Zou je hem geen klap op zijn gezicht gegeven hebben? Wat een misplaatste, dwaze arrogantie en ondankbaarheid! Alleen de grootste idioot zou zo denken. Het zou een keuze zijn voor eeuwige duisternis, gewoon zelfmoord! Het is absoluut ondenkbaar dat één mijnwerker zo zou gereageerd hebben. Maar naar God toe reageren miljoenen mensen zo: "Ik kan mezelf wel redden

uit mijn put, ik heb U niet nodig!" Mensen hebben blijkbaar **geen enkele inschatting van hun verlorenheid**: duizenden jaren wereldgeschiedenis en alles wat we elke dag om ons heen zien is overtuigend bewijs dat de mens zichzelf niet kan redden: hij is precies de veroorzaker van alle rotzooi!

We zien hier een **hemelsbreed verschil tussen redding uit een mijnschacht en redding uit de put van de zonde**. Bij het eerste is de verlorenheid duidelijk en zichtbaar, en de dankbaarheid om de redding eindeloos groot. Bij het tweede helemaal niet: de moderne mens ervaart zijn bestaan in de gebrokenheid blijkbaar niet als catastrofaal genoeg om eruit te willen ontsnappen. Is hij eraan gewend geraakt? Kan een mens zozeer gewend raken aan duisternis dat hij niet meer in het licht gelóóft, en er niet meer wil naartoe gaan? Het is eigenlijk verbazend dat de Griekse filosoof Plato (428-347 V.C.) vier eeuwen vóór Jezus een verhaal geschreven heeft, dat bekend staat als "de allegorie van de grot" en dat veel parallellen hiermee heeft. Plato beschrijft de toestand van de mensheid als een groep mensen die in een grot geketend zitten en niets anders zien of kennen dan schaduwen van objecten die door een vuur op de rotswand geprojecteerd worden. M.a.w. zij zien de objecten niet (die nog maar afbeeldingen zijn van de echte wezens buiten), en hebben er zelfs geen idee van dat er ook een buitenwereld in prachtig zonlicht bestaat met lévende wezens. En als iemand hen komt vertellen dat er véél meer en mooier bestaat, reageren ze ook vijandig en geïrriteerd, en willen hem doden (zoals een lastige profeet). Is de mens zozeer gewend aan het kwaad dat het hem als "normaal" overkomt? "Iedereen doet toch zo? Iedereen denkt toch éérst aan zichzelf? Ik ben toch niet slechter dan die ander?" Het vraagt inderdaad een dosis fantasie, een nieuwe manier van kijken, om te geloven dat het écht wel anders kan, en dat we niet mogen berusten in de bestaande rottigheid.

Een ander groot verschil tussen de mijnwerkers en "de mensheid" is dat de mijnwerkers onschuldig vastgeraakt waren, door een omstandigheid buiten hun wil. Maar als de mensheid vastzit in de afgrond van de zonde, is dat altijd het gevolg van eigen keuze (direct of indirect, bewust of halfbewust, voor een groter of kleiner deel). "*Het licht is in de wereld gekomen, en de mensen hebben de duisternis liefgehad, meer dan het licht, want hun werken waren slecht*" (Joh. 3:19). Een dief, bedrieger, fraudeur, maffiabaas... houdt inderdaad niet van licht, transparantie en openbaarheid: het zou betekenen dat zijn slechtheid voor iedereen zichtbaar wordt én vooral dat hij zijn oneerlijke winsten kwijt is. Een mens is nooit enkel en alleen *slachtoffer* van zonde: hij is ook altijd *dader* (tenminste deels).

Ook in de manier waarop de mijnwerkers gered werden zit veel gelijkenis en verschil met het evangelie; dit verhaal is een rijke parabel om er vele geestelijke parallellen uit te trekken. Het is indrukwekkend welke moeite bovengronds gedaan werd om deze mannen boven te halen: de beste ingenieurs, de beste boormachines uit het buitenland werden overgevlogen, internationale hulp kwam op gang, dag en nacht werd gewerkt in ploegen, een race tegen de tijd. Twintig miljoen dollar heeft dit gekost, om 33 mannen te redden: dit is ongeveer 600.000 dollar voor één mensenleven. En toch, niemand die zich hier enige bedenking bij maakte: ze waren gered, heel de wereld juichte mee en niemand die aan geld dacht! Een mensenleven is toch onbetaalbaar, of niet? Een schitterend voorbeeld van menselijke solidariteit.

Maar als we dan opnieuw bedenken **wat de redding van de mensheid door Jezus Christus gekost heeft**: alle moeite die "daarboven in de hemel" werd verricht, de enorme afstand tussen de hemelse heerlijkheid waarin Jezus woonde en de grauwe duisternis "daar beneden" op aarde, zijn volharding om steeds dieper af te dalen (tot de gestalte van een slaaf, Fil. 2:7), de persoonlijke offers die Hij daarvoor gebracht heeft (geen geld, goud of zilver, maar zijn eigen bloed..., 1 Petrus 1:19), de liefde tot het uiterste die zijn leven geeft voor een ander (Joh. 15:13), het is en blijft van een héél andere dimensie. De prijs voor de zonde van de ganse mensheid was onbetaalbaar, niet vergelijkbaar met 20 miljoen of 20 miljard of 2000 miljard dollar: het is iets heel anders om geld te geven dan om je eigen leven te geven. Alle engelen in de hemel moeten toegekeken hebben zoals die hordes journalisten en de miljoenen tv-kijkers, en zullen meegejuicht hebben toen de eerste geredden boven kwamen! De parallel is schitterend!

Maar om de parallel en het verschil completer te maken, zal ik het verhaal van de mijnwerkers eens **"transponeren" naar het bijbelverhaal**, "vertalen" naar de geestelijke realiteit zoals God ze ziet. In deze "alternatieve" versie zou het ongeveer zo gegaan zijn: de mijnwerkers waren in feite een stel haveloze en ondankbare kerels, rebels en lui, zonder respect voor God of gebod. Op zekere dag kregen ze het "briljante" idee om een "coup" te plegen, zodat ze de directeur konden buitengooien en de mijn overnemen: dan zouden ze nooit meer hoeven werken om een ander rijk te maken; ze zouden eigen baas zijn, niemand meer boven zich moeten hebben, en rijk worden door weinig te werken. Zo gezegd, zo gedaan: de eigenaar werd opgesloten, vastbonden en bespot, en ook zijn zoon werd mishandeld, bespuwd en halfdood geslagen. En dan gingen ze triomfantelijk, als "nieuwe eigenaars" eens afdalen in "hun" mijn. Door een opeenstapeling van domme fouten en achteloosheid en het niet respecteren van de strenge veiligheidsmaatregelen, veroorzaakten ze uiteindelijk zelf de instorting die hen insloot... Wat een kater! Wat een ontzuivering! Ze zaten in de diepste duisternis! Maar wat gebeurde verder? De directeur boven had zich gelukkig kunnen bevrijden, en ontdekte de instorting. Zonder één seconde te denken: "Haha, nu hebben ze hun verdiende loon", schakelde hij alle denkbare middelen in voor de reddingsoperatie, en spaarde kosten noch moeite hiervoor: het graven van de koker naar beneden vroeg gigantische investeringen, en zijn persoonlijke kapitaal ging er helemaal aan op, en hij stak zichzelf nog in de schulden ook. Tot slot, toen de koker klaar was, moest er éérst iemand anders in de capsule afdalen en alle anderen naar boven helpen. Maar de directeur wist dat de capaciteit van de lift zo was, dat de laatste persoon niet mee naar boven zou kunnen. Wie zouden ze moeten achterlaten? De directeur besprak dit hartverscheurende dilemma met zijn zoon, zijn opvolger. De zoon hoefde niet lang na te denken: "Vader, ik zal naar beneden gaan om die mannen te redden. Ik weet dat u nooit meer zal kunnen slapen als u niet álles geprobeerd zal hebben om hen allemaal te redden". Nu werd de directeur nog meer verscheurd, goed wetende dat zijn zoon alleen zou achterblijven in de diepste duisternis. Maar hij zag dat zijn zoon dit even sterk wilde als hijzelf: ook zijn zoon zou nooit meer gewetensrust hebben als hij wist dat hij hen had kunnen redden, maar ervoor zou kiezen zijn eigen leven veilig te stellen. Hij kende het principe: *"wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen..., die zal het vinden"* (Matt 16:25). De zoon daalde dus zelf af doorheen de beangstigend smalle koker, werd stilaan door en door zwart van het stof, en beneden hielp hij de opgesloten mijnwerkers één voor één in de lift, en zegende ze van harte, toen hij vaarwel zei. Kortom: een verhaal waarbij alle schuld aan de ene kant ligt en alle genade en liefde aan de andere kant. Ik ben benieuwd hoe die mijnwerkers gereageerd zouden hebben als ze de zoon beneden zagen aankomen en hij hen naar boven hielp, om zelf alleen achter te blijven. Dat is waarom het evangelie 'goed nieuws' is. En het vertelt ons hoé blij we zouden moeten zijn met onze redding!